

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
Број захтева:
Датум: 27.12.2019. године

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ВЕЋЕ НАУЧНИХ ОБЛАСТИ ДРУШТВЕНО-
ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА / ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА
(члан 75. Закона о високом образовању)

**I – ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ ПРЕДЛОЖЕНОМ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ
НАСТАВНИКА**

- Име, средње име и презиме кандидата: БРАНКА (ЧЕДОМИР) ВРАНЕШЕВИЋ
- Предложено звање: ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР
- Ужа научна област за коју се наставник бира: ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ
- Радни однос са пуним или непуним радним временом: ПУНО РАДНО ВРЕМЕ
- До овог избора кандидат је био у звању: ДОЦЕНТ

у које је први пут изабран: 10.03.2015.

за ужу научну област /наставни предмет: ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ

II - ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ТОКУ ПОСТУПКА ИЗБОРА У ЗВАЊЕ

- Датум истека изборног периода за који је кандидат изабран у звање: 10.03.2020.
- Датум и место објављивања конкурса: 10.07.2019. „Послови“, сајт Филозофског факултета и сајт Универзитета у Београду
- Звање за које је расписан конкурс: ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР

III – ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ПРИПРЕМУ РЕФЕРАТА И О РЕФЕРАТУ

Назив органа и датум именовања Комисије: ИЗБОРНО ВЕЋЕ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА, 27.06.2019.

- Састав Комисије за припрему реферата:

Име и презиме	Звање	Ужа научна област	Организација
1. др Миодраг Марковић	Редовни професор	Историја ликовних уметности и архитектуре	Филозофски факултет у Београду
2. др Драган Војводић	Редовни професор	Историја ликовних уметности и архитектуре	Филозофски факултет у Београду

3.	др Јелена Ердељан	Редовни професор	Историја ликовних уметности и архитектуре	Филозофски факултет у Београду
4.	др Иван Стевовић	Редовни професор	Историја ликовних уметности и архитектуре	Филозофски факултет у Београду
5.	Др Иван Дрпич	Ванредни професор	Историја уметности средњег века	Одељење за историју уметности, Универзитет у Пенсилванији, Филаделфија (Сједиње Америчке Државе)

2. Број пријављених кандидата на конкурс: ЈЕДАН
3. Да ли је било издвојених мишљења чланова комисије: ДА
4. Датум стављања реферата на увид јавности: 30.10.2019.
5. Начин (место) објављивања реферата: огласна табла Филозофског факултета у Београду, сајт Филозофског факултета
6. Приговори: /

**IV – ДАТУМ УТВРЂИВАЊА ПРЕДЛОГА ОД СТРАНЕ ИЗБОРНОГ ВЕЋА
ФАКУЛТЕТА: 26.12.2019. године**

Потврђујем да је поступак утврђивања предлога за избор кандидата др Бранке Вранешевић у звање ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР вођен у свему у складу са одредбама Закона, Статута Универзитета, Статута факултета и Правилника о начини и поступку стицања звања и заснивање радног односа наставника Универзитета у Београду.

ПОТПИС ДЕКАНА ФАКУЛТЕТА

Проф. др Миомир Деспотовић

Прилози:

1. Одлука изборног већа факултета о утврђивању предлога за избор у звање;
2. Реферат Комисије о пријављеним кандидатима за избор звање;
3. Сажетак реферата Комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање;
4. Доказ о непостојању правоснажне пресуде о околностима из чл. 72. ст. 4. Закона;
5. Потврда да предложеном кандидату није изречена мера јавне осуде за повреду Кодекса;
6. Изјава о изворности;
7. Други прилози релевантни за одлучивање (мишљење матичног факултета, приговори и слично).

Напомена: сви прилози, осим под бр.4. и 5., достављају се и у електронској форми.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ДС/ПС 05/4-02 бр. 2134/1-III/7
26.12.2019. године

На основу члана 75. став 2. Закона о високом образовању («Сл. гласник РС», бр. 88/17, 27/18, 73/18 и 67/19) и члана 227. став 2. алинеја 3. Статута, Изборно веће Филозофског факултета, на својој IX редовној седници, одржаној дана 26.12.2019. године, на предлог Комисије, донело је следећу

О Д Л У К У

Утврђује се предлог одлуке да се др Бранка Вранешевић изабере у звање ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР за ужу научну област ИСТОРИЈА ЛИКОВИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ, са пуним радним временом на Одељењу за историју уметности на одређено време од пет година.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Филозофски факултет у Београду је на основу предлога декана Факултета и Одлуке Изборног већа Факултета о расписивању конкурса, објавио конкурс за избор у звање ванредног професора, за ужу научну област ИСТОРИЈА ЛИКОВИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ, због потребе Факултета, Одељења за историју уметности.

Изборно веће Филозофског факултета, на седници одржаној дана 26.12.2019. године, разматрало је Извештај Комисије за припрему извештаја о пријављеним кандидатима, и утврдило да предложени кандидат др Бранка Вранешевић испуњава све услове прописане чланом 74. и 75. Закона о високом образовању ("Сл. гласник РС", број 88/17, 27/18, 73/18 и 67/19), чланом 135. Статута Универзитета ("Гласник Универзитета у Београду", број 201/18 и 207/19), као и услове прописане Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, па је донета одлука као у изреци.

Доставити:

- 1x Универзитету у Београду
1x Др Бранки Вранешевић
1x Одељењу за историју уметности
1x Стручном сараднику за радне односе
1x Шефу Одсека за правне послове
1x Архиви

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Проф. др Миомир Деспотовић

Београд, 25.07.2019.

ИЗБОРНОМ И НАСТАВНО НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На седници Наставно научног већа Филозофског факултета Универзитета у Београду, одржаној 27. 06. 2019. године, изабрани смо у **КОМИСИЈУ ЗА ОЦЕНУ КАНДИДАТА КОЈИ СУ СЕ ПРИЈАВИЛИ НА КОНКУРС ЗА ИЗБОР ЈЕДНОГ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА** за ужу научну област Историја ликовних уметности и архитектуре на Одељењу за историју уметности, са пуним радним временом на одређено време од пет година. На конкурс објављен у Огласним новинама Националне службе за запошљавање "Послови", 10.07.2019. године, пријавио се само један кандидат, и то доцент Бранка Вранешевић, доктор историје уметности, која је поднела сву неопходну документацију. На основу поднете документације, анализе радова и детаљног увида у досадашњи рад кандидаткиње, подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

Бранка Вранешевић рођена је у Београду 1978. године. Студије историје уметности уписала је 1998. године на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду. Основне студије завршила је 2004. године одбраном дипломског рада на тему “Култ и иконографија светог Амвросија Миланског у средњовековној уметности”.

Наредне, 2005. године, уписала је постдипломске-магистарске студије на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду на смеру Историја европске уметности средњег века. Магистарски рад са темом “Један пример персонификације у сликарству позног средњег века: представе божанске Премудрости у Радослављевом јеванђељу” одбранила је 2010. године пред комисијом у саставу доцент др Јелене Ердељан (ментор), проф. др Миодраг Марковић, доцент др Татјана Стародубцев.

Године 2011. уписала је докторске академске студије историје уметности на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду. Докторску тезу са темом „Слика раја на ранохришћанским подним мозаицима на Балкану: од 4. до 7. века“ одбранила је 2014. године на Филозофском факултету у

Београду, пред комисијом у саставу доцент др Јелена Ердељан (ментор), проф. др Миодраг Марковић, проф. др Влада Станковић и доцент др Иван Стевовић.

Године 2019. објавила је монографију под називом „Изборно јеванђеље великог војводе Николе Стањевића“ у издању Института за историју уметности, Филозофског факултета Универзитета у Београду. Рецензенти монографије су проф. др Миодраг Марковић, проф. др Зоран Ранковић, проф. др Зоран Ракић и доцент др Михаило Ст. Поповић.

Од 2015. године је потпредседник Финансијске комисије Филозофског факултета, координатор Филозофског факултета на Одељењу за историју уметности за Еразмус + размену и ЕСПБ, као и члан комисије за састављање теста опште информисаности пријемног испита на Одељењу за историју уметности.

Од 2011. доцент др Бранка Вранешевић учествује на пројекту „Српска средњовековна уметност и њен европски контекст“ (бр. 177036), који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а од 2018. године и на пројекту „Српска уметност од пропasti царства до пада под турску власт“, Матице српске, који такође финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја. Године 2013. била је стипендиста World University Service Austria. У оквиру тог програма остварила је студијски боравак у Бечу на Institut für Mittelalterforschung, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Abteilung Byzanzforschung, где је обавила део истраживања везаних за израду докторске тезе. Била је ангажована на пројекту бр. 147019 Министарства науке и заштите животне средине, под називом „Српска и Византијска уметност у позном средњем веку“ (2006-2008). У периоду између 2002. и 2005. године била је сарадник JEP TEMPUS (Joint European Project-Curriculum Development Tempus Project) пројекта „Understanding the Visual Culture of the Balkans“, реализованог под покровитељством Европске комисије у сарадњи Одељења за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду с Универзитетом у Атини, Универзитетом у Јањини, Универзитетом у Бечу, Универзитетом у Скопљу, и учешћем академика проф. др Елке Бакалове, дописног члана Бугарске академије наука, као спољног експерта. Члан је Одбора Одељења за ликовне уметности Матице српске.

Маја 2018. одржала је предавање по позиву у Матици српској на тему „У потрази за рајем: представе рајског врта у уметности првих хришћана“. У јуну исте године одржала је предавање по позиву на Институту за историју уметности Универзитета у Лајпцигу (Institut für Kunstgeschichte, Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa), на тему „Reflections on Late Antique Visual Culture on the territories of present-day Serbia and Macedonia: Continuity and Change“.

Објавила је више научних радова у периодици у земљи и иностранству као и у зборницима радова националних и међународних конференција на којима је излагала.

Доцент др Бранка Вранешевић је ментор једне докторске дисертације чија израда је у току. Била је ментор и члан комисија за одбрану дипломских, завршних, мастер радова и докторских дисертација.

Члан је уређивачког одбора часописа АРТУМ, Одељења за историју уметности, Филозофског факултета, Универзитета у Београду.

Кретање у служби:

Колегиница Бранка Вранешевић запослена је на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета у Београду од 2009. године, најпре као сарадник у настави, од 2011. као асистент, а од 2015. године као доцент.

Предмети на основним студијама на којима је др Бранка Вранешевић ангажована као асистент, а од 2015. године као доцент су: Античка уметност, Уметност античке Грчке, Ранохришћанска и рановизантијска уметност, Уметност раног средњег века у Византији и западној Европи, Уметност зрелог средњег века у Византији и западној Европи, Уметност позног средњег века у Византији и западној Европи и Општа историја уметности средњег века. Такође, ангажована је на изборним предметима Од Августа до Јустинијана. Процес христијанизације и уметност на територији Римског царства, Уметност и визуелна култура медитеранског света и Уметност и култови античког света.

Учешће на научно-истраживачким пројектима:

Од 2002. до 2005. године Бранка Вранешевић била је учесник ЈЕР TEMPUS пројекта „Understanding the Visual Culture of the Balkans“, усмереног на реформу и унапређење студија историје уметности, а реализованог при Одељењу за историју уметности Филозофског факултета под покровитељством Европске комисије. Пројекат је остварен у сарадњи Одељења за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду са Универзитетом у Атини, Универзитетом у Јањини, Универзитетом у Бечу, Универзитетом у Скопљу, и учешћем академика проф. др Елке Бакалове, дописног члана Бугарске академије наука, као спољног експерта.

Била је ангажована на пројекту број 147019 Министарства науке и заштите животне средине под називом „Српска и Византијска уметност у позном средњем веку“ (2006-2008), а тренутно је ангажована на два пројекта Министарства просвете и технолошког развоја Републике Србије „Српска средњовековна уметност и њен европски контекст“ (бр. 177036) и „Српска уметност од пропasti царства до пада под турску власт“ у Матици српској.

Бранка Вранешевић била је стипендиста Министарства науке и заштите животне средине у Београду (2006–2008). Године 2013. била је стипендиста World University Service Austria, а у оквиру тог пројекта остварила студијски боравак у Бечу (Institut für Mittelalterforschung, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Abteilung Byzanzforschung) где је обавила део истраживања везаних за израду докторске тезе.

Упоредо са активним учешћем у националним научно-истраживачким пројектима током 2018. године доцент др Бранка Вранешевић одржала је два предавања по позиву. Једно у Матици српској „У

потрази за рајем: представе рајског врта у уметности првих хришћана“, а друго на Институту за историју уметности Универзитета у Лајпцигу „Reflections on Late Antique Visual Culture on the territories of present-day Serbia and Macedonia: Continuity and Change“.

Учешће на националним и међународним стручним и научним скуповима:

Доцент др Бранка Вранешевић учествовала је и излагала на већем броју националних и међународних научних скупова. Такође, објавила је више радова у стручној периодици у земљи и иностранству. Године 2010. и 2011. учествовала је на међународном научном скупу *Nissi и Византија* са радовима објављеним у целини. Учествовала је 2011. године и на окружном столу *Античке лампе: типологија, хронологија, орнаментика*, одржаном у Конаку кнегиње Љубице, у организацији Музеја града Београда, а поводом изложбе „*Recte Illuminas – Античке лампе из Музеја града Београда*“, Том приликом прочитала је саопштење „Христос као истинито светло – мотив крста на светиљкама“. Поднела је исте године и реферат на међународном научном скупу *Простори памћења. Архитектура-баштина-уметност*, одржаном на Филозофском факултету у Београду (рад објављен у целини). Године 2012. учествовала је на међународном научном скупу *Свети Цар Константин у историјском и креативном памћењу*, одржаном у Нишу (са рефератом, рад објављен у целини), као и на међународном научном симпозијуму под називом „*Archaeological Heritage – its Role in Education, Presentation and Popularization of Science*“, одржаном у Виминацијуму. Године 2013. учествовала је са рефератом на националном научном скупу *Од Романа до Словена. Археолошки налази из Србије и њихов контекст*, одржаном на Филозофском факултету у Београду, као и на Петом међународном скупу *The Black Sea Antiquities „The Danubian Lands between the Black, Aegean and Adriatic Seas (7th century BC-10th century AD)“*. Исте године учествовала је на трећем међународном скупу у Будимпешти под називом „*Tradition and transformation: dissent and consent in the Mediterranean*“ с радом који ће бити објављен у целини. Године 2014. учествовала је на међународном скупу „*Visual culture of the Balkans: state of research and further directions*“, у оквиру Центра за визуелну културу Балкана, одржаном на Филозофском факултету у Београду. Године 2015. објавила је рад под називом „*The Transmission of Ornaments in the Mediterranean World: An Example of Aniconic Motifs on Early Christian Floor Mosaics*“ у међународном зборнику „*Beyond Adriatic Sea: a plurality of identities and floating borders in visual culture, a collection of papers*“, у уредништву проф. др Саше Брајовић. Исте године учествовала је са проф. др Јеленом Ердељан на деветом међународном научном скупу „*Иконе и иконологија*“ у Ријеци. Следеће године је њен рад под називом „*Eikon and Magic. Solomon's Knot on the Floor Mosaics in Herakleia Lynkestis*“ објављен у часопису „*IKON. Journal of Iconographic Studies, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci*“ (no. 9). Године 2016. објавила је рад у сарадњи са доцентом др Олгом Шпехар, у зборнику *Народног музеја, историја уметности* под називом „Мермерна оплата и њене сликане имитације. Боја и светлост у рановизантијској уметности централног Балкана“. Исте године учествовала је на међународној конференцији доктораната и студената на докторским студијама „*Migrations in Visual Culture*“ на Филозофском факултету у Београду. Чланак под насловом „*Aniconism on Early Christian Floor Mosaics in the Mediterranean*“ објављен је у целини 2018. године у зборнику радова под називом „*Migrations in Visual*

Art“. Године 2016. доцент др Бранка Вранешевић учествовала је на скупу „Српска теологија данас“, који је одржан на Православном богословском факултету Универзитета у Београду. Рад под називом „Разматрање проблема периодизације визуелне културе Балкана у касној антици“ објављен је у целини 2017. године у „Зборнику осмог годишњег симпозиона Српска теологија данас“. Исте године објавила је рад у „Зборнику Матице српске за ликовне уметности“ (бр. 44) под називом „Constructing the image of Paradise on Floor Mosaics of the Triconchal Church in Caričin Grad“. Године 2017. доцент др Бранка Вранешевић објавила је рад у „Зборнику Матице српске за ликовне уметности“ (бр. 45) под називом „Rethinking decoration: ornaments on early christian floor mosaics“. Исте године учествовала је на два научна скупа. Један је међународни научни скуп под називом „The Art of Ornament. Meanings, Archetypes, Forms and Uses“, одржан у Лисабону. Рад под називом “The Meaning and Function of Knots on Early Christian Floor Mosaics in the Balkans” је у целости објављен у зборнику „Revista de História da Arte – Serie W: The Art of Ornament. Senses, archetypes, shapes and functions. IHA/FCSH/NOVA, No 8“, 2019. године. Други научни скуп под називом „Српска теологија данас“, одржан је на Православном богословском факултету у Београду 26. маја 2017. године. Рад на тему „Визуелна динамика: наслеђе античке уметности на примеру ранохришћанских подних мозаика медитеранског света“ објављен је у целини „Зборнику деветог годишњег симпозиона Српска теологија данас“, 2018. године. Године 2018. доцент др Бранка Вранешевић је у сарадњи са доцентом др Олгом Шпехар учествовала на научном скупу „Смедеревски крај и Подунавље кроз историју“ одржан у Смедереву. Заједничка студија „О доступности античких сполија у средњем веку: пример Смедеревске тврђаве“ биће у целости објављена током 2019. године. Исте године колегинице Вранешевић и Шпехар су учествовале и на међународном скупу „Limes Congress“ одржаном у Београду и Виминацијуму, са саопштењем под насловом „Mater Castrorum: representations of an ideal Empress or the rebirth of a Republican woman?“. Оно ће у целости бити објављено током 2019. године. Колегинице Вранешевић и Шпехар су 2018. године објавиле рад у часопису „Porphyra“ (no. XXVII) под насловом „Conflict and Coexistence, Continuity and Change: Visual Culture on the Central Balkans during the Settlement of the Slavs“.

Резултати научног и истраживачког рада:

У периоду од избора у звање асистента а потом и доцента, др Бранка Вранешевић објавила је већи број научних радова посвећених изучавању ранохришћанске уметности и визуелне културе, пре свега архитектонским сакралним грађевинама као носиоцима развоја ране хришћанске цркве и подовима, као год и рецепцији античких мотива у позносредњовековној уметности. Посебну пажњу у својим истраживањима посветила је развоју геометријских орнамената, флоралним и животињским мотивима у уметности касноантичког периода, будући да су они у науци скоро у потпуности необраћени. Тиме је направила значајан помак у разумевању и откривању значења поједињих симбола у уметности.

Докторска дисертација Бранке Вранешевић *Слика раја на ранохришћанским подним мозаицима на Балкану: од 4. до 7. века*, одбрањена 2014. године на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду, представља значајан научни допринос познавању уметности и визуелне културе ранохришћанског раздобља на Балкану. У дисертацији су научно потврђене основне

хипотезе од којих се полазило у истраживању, а које се тичу премисе да се на подним мозаицима на Балкану од 4. до 7. века рај представља ослањањем на више иконографских схема (Елизијум, Месијански мир, Крст као дрво живота, Геометријски мотиви као медијатор бесконачности и вечног блаженства), најчешће алегоријске природе, заснованих на различитим текстуалним предлошцима те да управо овај корпус мозаика нуди репрезентативан избор таквих схема којима се визуелизује слика раја у ранохришћанској уметности. Резултати истраживања изнети у тексту дисертације потврдили су хипотезу о значају овог материјала за разумевање ширег феномена процеса визуелне артикулације догме о спасењу у ранохришћанској периоду. Резултати истраживања релевантни су како за поље истраживања историје уметности, тако и других друштвено-хуманистичких дисциплина. Проучавајући и посматрајући хришћанску визуелну културу кроз појединачне споменике као и њихов међусобан однос, са свим променама које су се у црквено-политичком и историјском смислу дешавале на просторима Балкана у турбулентном периоду од 4. до 7. века, Бранка Вранешевић је показала одлично познавање најновијих достигнућа и методолошких начела не само из области историје уметности, већ и историје религије, теологије, археологије, историје и др.

Поред методолошки успешно постављене и написане докторске тезе, одбрањене у мају 2014. године, Бранка Вранешевић аутор је монографије под називом „Изборно јеванђеље великог војводе Николе Станјевића“ објављене 2019. године у издању Института за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду. Предмет истраживања било је богато украшено изборно јеванђеље које је највероватније рађено око 1366. године на Светој гори и негде у исто време било приложено манастиру Хиландару, где се и данас налази (*Хиландар 14*). То изузетно дело минијатурног сликарства, рад писара Теоктиста, спада међу најзначајније српске илуминиране рукописе друге половине 14. века, а убраја се с правом и међу главне представнике тзв. раскошног византијског стила илуминације. Изузетно богата декорација Станјевићевог јеванђеља обухвата десетак заставица испуњених стилизованим бильним орнаментима веома богатог репертоара мотива, и мноштвом иницијала сликаних на златној основи или са златном контуром што књизи даје посебно раскошан изглед. Већином су рађени у комбинацији преплета и бильних орнамената, а поједини имају као мотив фигуре птица. Станјевићево јеванђеље, заједно са још неколико врхунски украшених српских и бугарских рукописа из исте епохе, попут Јеванђеља патријарха Саве, Апостола монаха Атанасија, Јеванђеља серског митрополита Јакова, најбоље покazuје у којој мери је византијски репрезентативни стил украшавања књига снажно продро у области југозападног Балкана. И поред тога, ниједан од наведених споменика у науци још увек није монографски представљен, нити је проучен у складу са критеријима савремене историје уметности и медиевистике. Монографије о средњовековним рукописима, нарочито онима који су проистекли из византијских и старих српских скрипторија, иначе су изузетно ретке па већ због књига о Станјевићевом рукописном кодексу заслужује посебну пажњу. Његово истраживање добрым делом дуго је било отежано због тешке приступачности хиландарској библиотеци, али је у новије време значајно олакшано публиковањем факсимилног издања. Ту околност је одлично искористила Бранка Вранешевић и сада је пред нама књига која делимично попуњава поменуту празнину у историографији. Она се састоји од од 167 компјутерски сложених страна, које поред основног текста обухватају већи број фотографија, попис коришћене литературе, као и опширан резиме на енглеском језику. Књига се састоји од предговора, увода, пет глава, од које су поједине издјељене на више поглавља, и закључног разматрања.

У првој глави, која носи наслов ИСТОРИЈА ИСТРАЖИВАЊА, сачињен је критички преглед претходних истраживања Стањевићевог јеванђеља, али и других питања која су била од важности за студију. Поред многобројних чланака и текстова објављених у стручним часописима, монографијама и синтезама о српској и византијској уметности, посебно минијатурном сликарству, поменуте су и важне кратке забелешке о споменику у публикацијама каталогшког типа. Стога је преглед свеобухватан и веома користан за будућа истраживања разматраног уметничког дела. Истовремено, он јасно показује његово стање истражености, и у целини и у појединостима, и истовремено указује да је писање монографске студије о споменику целисходно и од знатне користи за нашу науку.

У другој и трећој глави ауторка упознају читаоца са историјским оквирима у којима је настао разматрани споменик. Указујући на неке важне феномене, попут процеса *византинизације* српског друштва током 14. столећа, јачања високе властеле у окружењу српских владара, почев од Милутиновог времена, усмерености Немањића, а посебно царева Душана и Уроша ка Светој Гори и граду Серу, детаљно је сагледана културноисторијска клима која је подстакла појаву тако раскошно украшене књиге какво је *Стањевићево јеванђеље*. Изнета су такође и сва расположива сазнања о великом војводи Николи Стањевићу па је тако сачињен први исцрпни осврт на ту значајну, али недовољно истражену личност епохе Српског царства. Његова ктиторска делатност засебно је представљена у четвртој глави књиге, уз којој је посебна пажња посвећена манастиру Конче и његовом католикону посвећеном светом Стефану.

Најопширнији и најважнији део књиге носи наслов ИЗБОРНО ЈЕВАНЂЕЉЕ НИКОЛЕ СТАЊЕВИЋА и састоји се од четири поглавља—*Садржина и палеографска анализа, Јужнословенски туни апракоси, О писарима Изборног јеванђеља и Иконографска, стилска анализа рукописа и аналогије*. У прва два ауторка врши текстолошку анализу рукописа, уз посебан осврт на апракосе српске, руске, грчке и бугарске редакције који помаже утврђивању предлошка на основу којег је преписано Изборно јеванђеље, као и места и времена његовог настанка. У трећем поглављу заступа се и аргументује важна претпоставка да је Јеванђеље Николе Стањевића могло да настане у атонском скиту Какиплаца. Прихватањем те претпоставке отварају се нове могућности за проучавања једне веома важне групе српских рукописа друге половине 14. века. На крају, у оквиру иконографске и стилске анализе Стањевићевог јеванђеља аргументовано се упућује на Свету Гору, Сер, Солун и Трново као могућа места у коме је могла настати илуминација разматраног рукописа.

У ЗАКЉУЧНИМ РАЗМАТРАЊИМА истиче се да је Стањевићево јеванђеље дело образованог писара и вештог илuminатора, који је значаки радио компликоване заставице и иницијале и користио скupoцени материјал, попут злата. Избором таквог мајстора, као и високим средствима уложеним у настанак књиге, велики војвода Никола Стањевић је желео да истакне не само свој друштвени положај, већ и однос према Хиландару као најзначајнијем српском монашком средишту, коме је, попут многих угледних Срба, даривао знатне поседе и своју најважнију задужбину, манастир Светог Стефана у Кончу.

Монографија о Јеванђељу Николе Стањевића представља веома вредан прилог проучавању једног изузетно занимљивог, а до сада мало познатог споменика, важног за разумевање развоја уметности илуминације књиге у Србији, Бугарској и Византији током 14. века. Монографија почива, с једне стране, на темељним и одлично документованим истраживањима самог споменика, а с друге, на широкој

обавештености аутора о релевантним изворима и литератури. Резултат је књига која доноси много новина о разматраном споменику. У њој се на свеобухватан и методолошки модеран начин сагледавају и тумаче сва битна питања везана за Изборно јеванђеље Николе Стјењевића. Истовремено се показује на врло убедљив начин у којој мери историја уметности у садејству с другим хуманистичким и друштвеним наукама може допринети разумевању уметности књишке илуминације у 14. веку.

Доцент др Бранка Вранешевић је објавила више научних радова у научној периодици националног и међународног значаја, као и у зборницима радова са домаћих и међународних научних скупова.

У раду „*The iconography of light. A possible interpretation of the decoration of the three nozzle lamp from Viminacium*“, објављеном у часопису *Зограф* (2015), кандидаткиња се посветила проблему проучавања и иконографске идентификације раније непроучене лампе са три кљуна пронађене у Виминацијуму. Мултидисциплинарни приступ, заснован на коришћењу писаних историјских извора и података добијених приликом археолошких ископавања на локалитету Виминацијум, као и на поређењу са лампама пронађеним на тлу Медитерана, показао је колики је био стварни друштвено-политички значај еулогија у религиозном али и свакодневном животу верника. Декорација и светлост која је зрачила из лампе, пошто је она коришћена како у литургијским тако и у фунерарним ритуалима, указивала је на свеприсуство Бога (Изл. 27: 20-21) и живот након смрти. Такође, кандидаткиња је указала на изузетан значај декорације лампе, који је потврдио тезу о присуству и ширењу хришћанске вероисповести на тлу Балкана у првим вековима наше ере.

У раду „*A possible Interpretation of the Programme and Iconography of Floor Mosaics in the Basilica with Transept in Caričin Grad*“, објављеном у електронском часопису *Rogrhyra* (2013), др Бранка Вранешевић износи нова размишљања о датовању цркве у Царичином Граду на основу новијих археолошких података, иконографије подне мозаичке декорације, као и анализе саме грађевине, која доноси другачији поглед на сам град и његов значај у време владавине цара Јустинијана. Наиме, сагледавањем целокупне површине подних мозаика и њене иконографије, кандидаткиња даје ново виђење о духу времена у којем је грађевина настала и тиме ствара нове могућности за датовање.

Рад „Пропаганда и идеологија цара Константина Великог на примеру Константиновог стуба у Цариграду“ објављен у зборнику *Свети Цар Константин у историјском и креативном памћењу* (2013) Бранка Вранешевић бави се проучавањем Константиновог форума у новооснованом центру Цариграду, посебно значајним стубом у коме је цар Константин похранио хришћанске реликвије првог реда. Ауторка уз савремен методолошки приступ и употребу најновијих археолошких података указује на начин на који је цар Константин спојио признавање хришћанске вере и тежњу за сопственом промоцијом.

Рад „Црква као просторна артикулација божанске Премудрости“, објављен у зборнику „*Простори памћења: архитектура-баштина-уметност*“ (2013) бави се посебним видом средњовековне перцепције цркве као места испуњеног божанском Премудрошћу. Концепт који је до данас остао недовољно истражен ауторка следи у контексту културних и духовних веза средњовековне Србије и Византије, као и у светлу утицаја античке и хеленистичке духовне климе на хришћанску културу. У

средишту пажње нашле су се представе божанске Премудрости на зидовима цркава и њихов развој од антике до позног средњег века.

У раду „*Муза-божанска Премудрост: један антички мотив и његова трансформација у хришћанском контексту*“ објављеном у зборнику са научног скупа *Ниши и Византија* (2012), др Бранка Вранешевић је изнела прелиминарне резултате истраживања спроведених током израде магистарске тезе. Они су пре свега показали улогу и значај античке уметности и културе уопште за хришћанство, на примеру утицаја представа античких муза на представе божанске Премудрости које надахњују јеванђелисте. Закључено је да концепт божанске Премудрости представља синтезу различитих елемената које налазе своје место и рефлексију у религиозном идентитету Ромеја.

Рад „*Пример персонификације божанске Премудрости у радослављевом јеванђељу*“ такође објављен у зборнику *Ниши и Византија* (2011), бави се проучавањем Радослављевог јеванђеља које се данас чува у Руској националној библиотеци у Санкт-Петербургу, односно минијатурама са представама јеванђелиста на којима се налазе и музе као њихова инспирација у виду божанске Премудрости. Кандидаткиња је и овде показала улогу и значај античке уметности у развоју хришћанске културе.

У оригиналном научном раду „*The meaning and function of knots on early christian floor mosaics in the Balkans*“, који је објављен у зборнику радова *The Art of Ornament. Senses, archetypes, shapes and functions* (2019), кандидаткиња се посветила проблему проучавања мотива чвора на ранохришћанским подним мозаицима на Балкану. Тема којом се Бранка Вранешевић већ неколико година свесрдно и приљежно бави представљена је широј стручној публици на научном скупу у Лисабону, а након објављивања и широј научној јавности. Након што је представила значај мотива Соломоновог чвора, као једног од најзаступљенијих у уметности антике и раног средњег века, указала је и на то да остали сродни мотиви попут Гордијевог чвора, имају такође функцију заштите верника од злих сила и демона. И поред званичног става Цркве у касноантичком периоду, којим је инсистирала на забрани употребе паганских мотива, анализом подних мозаика медитерanskог света и посебно Балкана, уочава се да су поједини мотиви опстали и да при томе нису имали, како се до скоро у науци претпостављало, само декоративну улогу. Бранка Вранешевић у раду представља развој мотива чвора, који води порекло из близкоисточне, јудејске и грчко-римске традиције, коју су потом преузели хришћани. Мултидисциплинарним приступом, заснованим на коришћењу писаних историјских извора и података добијених археолошким ископавањима, као и поређењем са сличним или истим мотивима пронађеним у ширем ареалу Медитерана, указано је колики је био стварни друштвено-политички, културни и верски значај ових мотива у религиозном и свакодневном животу хришћанских верника. Поред тога, кандидаткиња је истакла магијска својства симбола, чиме је потврдила да није постојала јасна граница између паганске и хришћанске културе и веровања, те да су нека веровања (посебно магијска) имала дуг континуитет. Апотропејски записи на довратницима, прозорима, подовима, често у пратњи симбола крста, као још једног вида чвора, наводе се као аргументи у прилог ауторкиним закључвцима о значењу и значају геометријских симбола у ранохришћанској уметности. Указујући на више различитих примера мотива Соломоновог чвора на амулетима и другим предметима пронађених на ширем тлу Медитерана, колегиница Вранешевић проналази исте или сличне мотиве на тлу Балкана.

Рад „*Conflict and Coexistence, Continuity and Change: Visual Culture on the Central Balkans during the Settlement of the Slavs*“, објављен у електронском часопису *Porphyra* (2018) др Бранка Вранешевић

написала је у сарадњи са доц. др Олгом Шпехар. Ту су изнета нова размишљања везана за насељавање Словена на територији централног Балкана, којим је обележено једно од преломних доба у домену историје. У раду је истакнут потенцијал археолошких ископавања и писаних извора у напорима усмереним бољем разумевању културних схватања народа који су се населили на територији централног Балкана. Употребом компаративне методологије, која је подразумевала анализу писаних података и материјалних остатака пронађених на тлу Царичиног Града, Пепельјевца, у близини Куршумлије, и Костола, а кроз интердисциплинаран приступ, пружена је јаснија слика о природи словенских насељавања.

У раду „*Aniconism on Early Christian Floor Mosaics in the Mediterranean*“ објављеном у зборнику *Migrations in Visual Art*, 2018. године, др Бранка Вранешевић бави се проучавањем аниконичног у уметности подних мозаика Медитерана. Наиме, нефигурални, аниконични, мотиви су међу најзаступљенијим у уметности подних мозаика античког и средњовековног периода. У науци им није придавана посебна пажња будући да су схватани као проста декорација, без значења и функције. Новијим истраживањима мотиви су поново евалуирани и тиме су смештени у шире оквире мапе пре свега ранохришћанске културе и религије. А што је најважније – њихова функција више није разматрана искључиво као декорација. Имајући све наведено у виду, др Бранка Вранешевић је усмерила своја истраживања на „ново“ значење аниконичних мотива на подним мозаицима, попут крста, Соломоновог чвора, четворолиста, преплета, меандра и др. Њено истраживање довело је до нових, интересантних, закључака који указују да су горепоменuti симболи имали магијска својства, јача и сврсисходнија од, на пример, фигурантичних представа. Један од основних стожера идеје о значењу аниконичних мотива је да се, по грчком веровању и филозофији, божанство налази у нефигуралним предметима, попут стуба или камена. Ауторка уз савремен методолошки приступ и употребу најновијих археолошких података указује да геометријски мотиви (односно орнаменти) који се циклично понављају имају магијска својства.

У раду „*Rethinking decoration: ornaments on early christian floor mosaics*“ (2017) Бранка Вранешевић се бави појмом *орнамент* кроз критички осврт на историографију и мишљења поједињих истраживача. Показано је на који начин су таква мишљења утицала на данашње поимање касноантичке уметности и културе. У раду се указује на нове правце истраживања орнамената који излазе изван домена историје уметности те укључују етнологију, археологију, историју, књижевност, архитектуру и др.

Рад на тему „*Eikon and Magic. Solomon's Knot on the Floor Mosaics in Herakleia Lynkestis*“ Бранка Вранешевић написала је с Јеленом Ердељан. У средишту пажње је представа Соломоновог чвора из једне од просторија откопаних уз крстionицу Велике базилике у Хераклеји Линкестис, датована у 6. век. Узвиши у обзир место на којем се мозаик налази, функције простора, а посебно значења чвора у оквиру јудејске и грчко-римске културе, дошло се до закључка да су поједини аниконични мотиви, какав је у овом случају Соломонов чвор, прожети магијским својствима чији је циљ заштита верника од злих сила. Истовремено, услед формалних и значењских сличности са мотивом крста, смештен уз крстionицу, претпостављено је да је мотив чвора имао одређену улогу у оквиру свете тајне крштења. Рад се одликује савременим методолошким приступом и интердисциплинарношћу.

У раду „*Constructing the image of Paradise on Floor Mosaics of the Triconchal Church in Caričin Grad*“ (2016) др Бранка Вранешевић анализирала је декорацију подног мозаика триконхалне цркве

Царичиног града. Поред нових сазнања и уз употребу најновије литературе, Бранка Вранешевић нуди унеколико другачију интерпретацију геометријских, флоралних и фигуралистичких мотива ове цркве. Она исказује могућност да сви мотиви, сагледани појединачно или као целина, представљају рајски врт, односно место које носи идеју вечног живота након смрти.

Рад „*Мермерна оплата и њене сликане имитације. Боја и светлост у рановизантијској уметности централног Балкана*“ др Бранка Вранешевић је објавила у сарадњи са др Олгом Шпехар 2016. године. Предмет истраживања била је употреба сликане имитације мермера као нерукотвореног материјала у сакралном простору рановизантијске грађевине. Посебан аспект истраживања усмерен је на светлост коју мермер рефлектује са своје углачење површине. Нагласак је стављен на значај и значење мермера у уметности централног Балкана у рановизантијском периоду, затим на улогу светлости коју мермерна оплата рефлектује у сакрализацији хришћанског храма и у литургији, као и на сликану имитацију мермерне оплате, чија симболика и значење у потпуности одговарају употреби правог мермера. У циљу појашњења функције материјала и његове имитације, пажња је посвећена и античкој пракси, која представља основу за разумевање касније рановизантијске разматраног мотива.

Рад „*The Transmission of Ornaments in the Mediterranean World: An Example of Aniconic Motifs on Early Christian Floor Mosaics*“ др Бранка Вранешевић је објавила 2015. године. У њему се бавила значајем Медитерана, посебно области Јадрана, као места културне, уметничке, трговачке, економске и социјалне размене. У том контексту највећа пажња посвећена је анализи распоређености аниконичних мотива, посебно када је у питању античко и средњовековно наслеђе. Њоме наше разумевање таквих мотива постаје јасније и свеобухватније.

Посматрани у целини, научни чланци др Бранке Вранешевић указују на континуиран систематичан истраживачки рад, посвећен пре свега ранохришћанској и средњовековној уметности и визуелној култури, а карактеристичан по иновативношћу и интердисциплинарном методу, који даје значајне резултате о погледу расветљавања важних питања из домена историје уметности наведених епоха.

Педагошки рад:

Од избора у звање доцента (од 2015. године) др Бранка Вранешевић је ангажована на већем броју обавезних предмета на основним студијама на Одељењу за историју уметности: Уметност античке Грчке, Античка уметност, Ранохришћанска и рановизантијска уметност, Уметност раног средњег века у Византији и западној Европи, Уметност зрelog средњег века у Византији и западној Европи, Уметност позног средњег века у Византији и западној Европи и Општа историја уметности средњег века. Такође, ангажована је на изборним предметима: Од Августа до Јустинијана. Процес христијанизације и уметност на територији Римског царства, Уметност и визуелна култура медитеранског света и Уметност и култови античког света.

Педагошки рад др Бранке Вранешевић одликује увођење нових садржаја у наставу, припремљеност и редовност у одржавању часова, вежби и консултација, као и добра комуникација и

сарадња са студентима основних, мастер и докторских студија. Доцент др Бранка Вранешевић примењује савремене методолошке погледе и најновију стручну литературу. Вежбе др Бранке Вранешевић одликује добро припремљен визуелни материјал, неопходан за савладавање предвиђеног градива, чије се представљање заснива на најновијој и најрелевантнијој литератури. Студенти добијају комплетан материјал и у електронској форми, чиме се значајно доприноси њиховој квалитетној припреми за полагање испита. На вежбама др Бранке Вранешевић студенти учествују активно. Показатељ добре комуникације са студентима и квалитета наставе и вежби је и евалуација наставе која се креће у распону оцена од 3,83 до 5,00.

Доцент др Бранка Вранешевић била је члан више комисија за одбрану дипломских, завршних, мастер и докторских радова на Одељењу за историју уметности. Такође, ментор је једног докторског рада чија је израда у току.

Увеће у раду одељенских и факултетских тела:

Од 2015. године доцент др Бранка Вранешевић потпредседник је Финансијске комисије Филозофског факултета, координатор је Еразмус + размене, ЕСПБ бодова, и члан је комисије за састављање теста опште информисаности пријемног испита на Одељењу за историју уметности. Такође, активно учествује у раду Одељења за историју уметности, пре свега на реформи и унапређивању наставе и вежби, као и на увођењу нових наставних садржаја, показујући одговорност, иновативност и смисао за добру комуникацију са колегама.

Закључно мишљење комисије:

У складу са претходно наведеним, сматрамо да доцент др Бранка Вранешевић испуњава све формалне и суштинске услове за избор у звање **ванредног професора** за ужу научну област Историја ликовних уметности и архитектуре на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета у Београду.

Поред формалне испуњености услова, кандидаткиња др Бранка Вранешевић је на основу свог досадашњег рада показала способност самосталног истраживачког и оригиналног научног рада, посвећеност у педагошком раду, дар за преношење знања, изузетну кооперативност и колегијалност на Одељењу за историју уметности и Филозофском факултету у Београду.

Имајући у виду све наведене домете научно-истраживачког и педагошког рада кандидаткиње, задовољство нам је да Изборном и Наставно научном већу Филозофског факултета у Београду предложимо да др Бранка Вранешевић буде изабрана за ванредног професора за ужу научну област Историја ликовне уметности и архитектуре на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Проф. др Миодраг Марковић, редовни професор s.r,
Филозофског факултета Универзитета у Београду, дописни члан САНУ

Проф. др Драган Војводић, редовни професор s.r.
Филозофског факултета Универзитета у Београду, дописни члан САНУ

Проф. др Јелена Ердељан, ванредни професор
Филозофског факултета Универзитета у Београду

Проф. др Иван Стевовић, ванредни професор
Филозофског факултета Универзитета у Београду

Проф. др Иван Дрпић, ванредни професор s.r.
Универзитета Пенсилваније

Г) ГРУПАЦИЈА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

I - О КОНКУРСУ

Назив факултета: Филозофски факултет, Универзитет у Београду
 Ужа научна, односно уметничка област: Историја ликовних уметности и архитектуре

Број кандидата који се бирају: 1 - један

Број пријављених кандидата: 1 - један

Имена пријављених кандидата:

1. Бранка Вранешевић

2. _____ // _____

II - О КАНДИДАТИМА

1) - Основни биографски подаци

- Име, средње име и презиме: Бранка, Чедомир, Вранешевић
- Датум и место рођења: 20.06.1978, Београд, Србија
- Установа где је запослен: Филозофски факултет Универзитета у Београду
- Звање/радно место: доктор наука, доцент
- Научна, односно уметничка област: Историја ликовних уметности и архитектуре

2) - Стручна биографија, дипломе и звања

Основне студије:

- Назив установе: Филозофски факултет у Београду
- Место и година завршетка: Београд, 2004.

Мастер:

- Назив установе: -
- Место и година завршетка: -
- Ужа научна, односно уметничка област: -

Магистеријум:

- Назив установе: Филозофски факултет у Београду
- Место и година завршетка: Београд, 2010.
- Ужа научна, односно уметничка област: Историја ликовних уметности и архитектуре

Докторат:

- Назив установе: Филозофски факултет у Београду
- Место и година одбрани: 2014.
- Наслов дисертације: Слика раја на ранохришћанским подним мозаицима на Балкану (од 4. до 7. века)
- Ужа научна, односно уметничка област: Историја ликовних уметности и архитектуре

Досадашњи избори у наставна и научна звања:

- 2009. сарадник у настави
- 2010. асистент
- 2015. доцент

3) Испуњени услови за избор у звање ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР

ОБАВЕЗНИ УСЛОВИ:

	(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)	оценка / број година радног искуства
1	Приступно предавање из области за коју се бира, позитивно оцењено од стране високошколске установе	
2	Позитивна оцена педагошког рада у студентским анкетама током целокупног претходног изборног периода	Оцене се крећу у распону од 3,83 до 5,00.

3	Искуство у педагошком раду са студентима <i>(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)</i>	10 година искуства у раду са студентима (од маја 2009. године)
---	--	---

		Број менторства / учешћа у комисији и др.
4	Резултати у развоју научнонаставног подмлатка	менторства: ментор 1 докторског рада у изради ментор 5 завршних и дипломских радова на основним студијама (један у изради); ментор 1 мастер рада учешћа у комисијама за одбрану: 8 завршних и дипломских радова 5 мастер радова 2 докторске дисертације
5	Учешће у комисији за одбрану три завршна рада на академским специјалистичким, односно мастер студијама	чланство у комисијама – мастер радови: Сузана Кереакес, <i>Подни мозаици царских палата на простору данашње Србије: Sirmium (Сремска Митровица), Felix Romuliana (Гамзиград), Mediana (Брзи брод код Ниша)</i> , 2018. Тамара Миладиновић, <i>Представе Богородице у апсидалним програмима базилика Јустинијановог времена</i> , 2016. Немања Петровић, <i>Размена иконографског модела у XIII веку: фрањевци између Асија и Цариграда</i> , 2017.
6	Менторство или чланство у две комисије за израду докторске дисертације	Чланство: Јелена Анђелковић Грашар, <i>Слика жене у визуелној култури ране Византије на простору централног Балкана</i> (2016; ментор проф. др Јелена Ердељан) Ивана Лемкул, докторска дисертација: <i>Апропријација и христијанизација мотива зодијака у уметности средњег века</i> (2018; ментор проф. др Јелена Ердељан)

(заокружити испуњен услов за звање у које се	Број радова,	Навести часописе, скупове, књиге и друго
--	---------------------	---

	<i>бира)</i>	саштења, цитата и др	
7	Објављен један рад из категорије М20 или три рада из категорије М51 из научне области за коју се бира.	3 x M 24	
8	Саопштен један рад на научном скупу, објављен у целини (М31, М33, М61, М63)	1xM31 2xM63	
9	Објављена два рада из категорије М20 или пет радова из категорије М51 у периоду од последњег избора у звање из научне области за коју се бира.	3 x M 24 2 x M14 1 x M51	<p>Branka Vranešević, Aniconism on Early Christian Floor Mosaics in the Mediterranean, in: <i>Migrations in Visual Art</i>, eds. J Erdeljan et al., Belgrade 2018, 187-196. ISBN: 978-86-6427-102-8 (M 14)</p> <p>Бранка Вранешевић, Rethinking Decoration: Ornaments on Early Christian Floor Mosaics, Зборник Матице српске за ликовне уметности 45, Матица српска, Нови Сад, 2017, 25-35. ISSN 0352-6844; UDC 7 (5); DOI: 7.048.3:27 738.5:27 (M 24)</p> <p>Бранка Вранешевић, Јелена Ердељан, Eikon and Magic. Solomon's Knot on the Floor Mosaics in Herakleia Lynkestis, IKON. Journal of Iconographic Studies, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, no. 9, 2016, 99-108.ISSN 1846-8551 (M 24)</p> <p>Бранка Вранешевић, Constructing the image of Paradise on Floor Mosaics of the Triconchal Church in Carićin Grad, Зборник Матице српске за ликовне уметности 44, Матица српска, Нови Сад, 2016, 13-24.ISSN 0352-6844 (M 24)</p> <p>Бранка Вранешевић, Олга Шпехар, Мермерна оплата и њене сликане имитације. Боја и светлост у рановизантијској уметности централног Балкана, Зборник Народног музеја, историја уметности, Народни музеј у Београду 2016, 47-66.ISSN 0522-8352; UDC 726.54.023.1-032.548; DOI 1018196 (M 51)</p> <p>Бранка Вранешевић, The Transmission of Ornaments in the Mediterranean World: An Example of Aniconic Motifs on Early Christian Floor Mosaics, Beyond the Adriatic Sea: a plurality of</p>

			identities and floating borders in visual culture, a collection of papers, ed. S. Brajovic, Novi Sad, 2015, 33-54. ISSN 978-86-6391-025-6; UDC 73/76(497.5)(262.3):316 (M 14)
10	Оригинално стручно остварење или руковођење или учешће у пројекту		Сарадник на пројекту Српска средњовековна уметност и њен европски контекст (бр. 177036) Министарства просвете, науке и технолошког развоја (2017–) Српска уметност од пропasti царства до пада под турску власт, 2018-2020, пројекат Матице српске, финансиран од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Сарадник на пројекту TEMPUS <i>Understanding the Visual Culture of the Balkans</i> Одељења за историју уметности Филозофског факултета у Београду, Филозофског факултета у Скопљу, Филозофског факултета у Атини, Филозофског факултета у Јањини, под покровитељством ЕУ (2001–2005)
11	Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање		Изборно јеванђеље великог војводе Николе Стањевића, Београд : Филозофски факултет, Институт за историју уметности, 2019. ISBN 978-86-6427-119-6; COBISS.SR-ID 276745484 РЕЦЕНЗЕНТИ: Академик Миодраг Марковић Проф. др Зоран Ранковић Проф. др Зоран Ракић Доц. др Михаило Поповић
12	Један рад са међународног научног скупа објављен у целини категорије M31 или M33	1 x M31	Branka Vranešević, The Meaning and Function of Knots on Early Christian Floor Mosaics in the Balkans, Revista de História da Arte – Serie W: The Art of Ornament. Senses, archetypes, shapes and functions. IHA/FCSH/NOVA, No 8, 71-82, 2019. ISSN: 2182-3294 (M 33)
13	Један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини категорије M61 или M63.	2 x M63	Б. Вранешевић, Разматрање проблема периодизације визуелне културе Балкана у касној антици, Српска теологија данас 2016 (27. мај 2016) Београд: Православни Богословски Факултет, 2017, 163–170, ISSN 2217-2491. M 63 / Научни скуп Српска теологија данас 2016, одржан на Православном богословском

			<p>факултету 27. маја 2016. године. Рад објављен у целини /</p> <p>Б. Вранешевић, Визуелна динамика: наслеђе античке уметности на примеру ранохришћанских подних мозаика медитеранског света, Српска теologија данас 2017 (26. мај 2017) Београд: Православни Богословски Факултет, 2018, 50–57, ISSN 2217-2491. М 63</p> <p>/Научни скуп Српска теologија данас 2017, одржан на Православном богословском факултету 26. маја 2017. године. Рад објављен у целини/</p>
14	Објављена један рад из категорије М20 или четири рада из категорије М51 у периоду од последњег избора из научне области за коју се бира. (за поновни избор ванр. проф)		
15	Један рад са међународног научног скупа објављен у целини категорије М31 или М33. (за поновни избор ванр. проф)		
16	Један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини категорије М61 или М63. (за поновни избор ванр. проф)		
17	Објављен један рад из категорије М21, М22 или М23 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира		
18	Објављен један рад из категорије М24 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије М21, М22 или М23 може, један за један, да замени услов из категорије М24 или М51		
19	Објављених пет радова из категорије М51 у периоду од последњег избора из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије М24 може, један за један, да замени услов из категорије М51		
20	Цитираност од 10 хетероцитата.		
21	Два рада са међународног научног скупа објављена у целини категорије М31 или М33		

22	Два рада са научног скупа националног значаја објављена у целини категорије М61 или М63	
23	Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање	
24	Број радова као услов за менторство у вођењу докт. дисерт. – (стандард 9 Правилника о стандардима...)	

ИЗБОРНИ УСЛОВИ:

<i>(изабрати 2 од 3 услова)</i>	<i>Заокружити ближче одреднице (најмање по једна из 2 изабрана услова)</i>
<p>1. Стручно-професионални допринос</p>	<p>1. Председник или члан уређивачког одбора научних часописа или зборника радова у земљи или иностранству.</p> <p>Члан уређивачког одбора часописа АРТУМ, Одељења за историју уметности (2016-)</p> <p>2. Председник или члан комисија за израду завршних радова на академским мастер или докторским студијама</p> <p>Ментор на изради једног академског мастер рада, члан комисија за одбрану радова на мастер академским студијама и члан две комисије за одбрану докторске дисертације</p> <p>3. Руководилац или сарадник на домаћим и међународним научним пројектима.</p> <p>Учесник на пројектима:</p> <p>Српска средњовековна уметност и њен европски контекст (бр. 177036) Министарства просвете, науке и технолошког развоја (2017–)</p> <p>Српска уметност од пропasti царства до пада под турску власт, 2018–2020, пројекат Матице српске, финансиран од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја</p> <p>Сарадник на међународном пројекту TEMPUS <i>Understanding the Visual Culture of the Balkans</i> Одељења за историју уметности Филозофског факултета у Београду, Универзитета у Бечу, Универзитета у Атини, Универзитета у Јањини, Универзитета у Скопљу, под покровитељством ЕУ (2001–2005)</p>

<p>2. Допринос академској и широј заједници</p>	<p>1. Чланство у страним или домаћим академијама наука, чланство у стручним или научним асоцијацијама у које се члан бира.</p> <p>Члан Одбора Одељења за ликовне уметности Матице српске <i>Verein zur Förderung der Christliche Archäologie Österreichs</i> (Друштво за унапређење хришћанске археологије Аустрије) са седиштем у Бечу (члан 2014–)</p> <p>2. Председник или члан органа управљања, стручног органа или комисија на факултету или универзитету у земљи или иностранству.</p> <p>Потпредседник Финансијске комисије Филозофског факултета Координатор ЕСПБ комисије одељења за историју уметности Филозофског факултета Члан комисије за Erasmus + размену Филозофског факултета Члан комисије Одељења за историју уметности за тест опште информисаности пријемног испита Филозофског факултета</p> <p>3. Члан националног савета, стручног, законодавног или другог органа и комисије министарства. 4. Учешће у наставним активностима ван студијских програма (перманентно образовање, курсеви у организацији професионалних удружења и институција, програми едукације наставника) или у активностима популаризације науке. 5. Домаће или међународне награде и признања у развоју образовања или науке.</p>
	<p>1. Руковођење или учешће у међународним научним или стручним пројектима и студијама</p> <p>Сарадник на пројекту TEMPUS <i>Understanding the Visual Culture of the Balkans</i> Одељења за историју уметности Филозофског факултета у Београду, Универзитета у Бечу, Универзитета у Атини, Универзитета у Јањини, Универзитета у Скопљу, под покровитељством ЕУ (2001–2005)</p> <p>2. Радно ангажовање у настави или комисијама на другим високошколским или научноистраживачким институцијама у земљи или иностранству, или звање гостујућег професора или истраживача.</p> <p>Године 2013. стипендија World University Service Austria, када је остварила студијски боравак у Бечу на Institut für Mittelalterforschung, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Abteilung Byzanzforschung.</p> <p>3. Руковођење радом или чланство у органу или професионалном удружењу или организацији националног или међународног нивоа.</p> <p>Члан Одбора Одељења за ликовне уметности Матице српске <i>Verein zur Förderung der Christliche Archäologie Österreichs</i> (Друштво за унапређење хришћанске археологије Аустрије) са седиштем у Бечу (члан 2014–)</p>

	<p>4. Учешће у програмима размене наставника и студената.</p> <p>Координатор Еразмус + размене</p> <p>6. Предавања по позиву на универзитетима у земљи или иностранству.</p> <p>Universität Leipzig, Institut für Kunstgeschichte, Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur der östlichen Europa (GWZO), „Reflections on Late Antique Visual Culture on the territories of present-day Serbia and Macedonia: Continuity and Change“. (39.05.2018.).</p>
--	---

III - ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Након увида у целокупну приложену документацију, Комисија констатује да др БРАНКА ВРАНЕШЕВИЋ, доцент на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета у Београду, испуњава све формалне услове за избор у звање ванредног професора, прописане Законом о високом образовању, Минималним условима за избор у звање наставника на универзитету, Статутом Универзитета у Београду, Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, као и Статутом Филозофског факултета у Београду, односно Правилима о ближим условима за избор наставника и сарадника Филозофског факултета у Београду. Поред испуњености услова, кандидат је у свом досадашњем раду показао завидне способности за истраживачки и научни рад, посвећеност педагошком и менторском раду, дар за преношење знања студентима и добру комуникацију са њима, као и изузетну кооперативност и колегијалност на Одељењу за историју уметности и Филозофском факултету у Београду. Имајући у виду све што је наведено, Комисија са задовољством предлаже Изборном и Наставно научном већу Филозофског факултета у Београду да доцента др Бранку Вранешевић изабере у звање ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА за ужу научну област ИСТОРИЈА ЛИКОВНЕ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ, са пуним радним временом на одређено време од пет година.

Место и датум: Београд, _____ 2019. године

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Миодраг Марковић, редовни професор с.р.
Филозофског факултета Универзитета у Београду, дописни члан САНУ

Проф. др Драган Војводић, редовни професор с.р.
Филозофског факултета Универзитета у Београду, дописни члан САНУ

Проф. др Јелена Ердељан, ванредни професор
Филозофског факултета Универзитета у Београду

Проф. др Иван Стевовић, ванредни професор
Филозофског факултета Универзитета у Београду

Проф. др Иван Дрпић, ванредни професор s.r.
Универзитета Пенсилваније

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
Број: _____
Београд, 26.12.2019.

На основу члана 21. став 1. тачка 8. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 200/2017) и члана 215. Статута Филозофског факултета Универзитета у Београду (Број: 738/1), издајем следећу:

П О Т В Р Д У

др БРАНКА ВРАНЕШЕВИЋ, кандидату предложеном одлуком Изборног већа Факултета бр. 2134/1-III/7 од 26.12.2019. године за избор у звање ванредног професора за ужу научну област *Историја ликовних уметности и архитектуре*, **није изречена мера Јавне осуде за повреду Кодекса професионалне етике** на Филозофском факултету Универзитета у Београду.

1. Ову потврду доставити надлежном већу Универзитета.
2. О спровођењу ове Потврде стараће се Одсек за правне и кадровске послове.

Доставити:
-Именованом
-Досије
-Архива

ДЕКАНА ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА

Проф. др Миомир Деспотовић

Изјава о изворности

Име и презиме кандидата др Бранка Вранешевић

Сагласно члану 26. став 3. Кодекса професионалне етике Универзитета у Београду,

ИЗЈАВЉУЈЕМ

- да је сваки мој рад и достигнуће, изворни резултат мог интелектуалног рада и да тај рад не садржи никакве изворе, осим оних који су наведени у раду,
- да нисам кршио/ла ауторска права и користио/ла интелектуалну својину других лица.

Потпис аутора

У Београду, 30.10.2019.

Др Бранка Вранешевић

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На седници Наставно научног већа Филозофског факултета Универзитета у Београду, одржаној 27. 06. 2019. године, изабрани смо у **КОМИСИЈУ ЗА ОЦЕНУ КАНДИДАТА КОЈИ СУ СЕ ПРИЈАВИЛИ НА КОНКУРС ЗА ИЗБОР ЈЕДНОГ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА** за ужу научну област Историја ликовних уметности и архитектуре на Одељењу за историју уметности, са пуним радним временом на одређено време од пет година. На конкурс објављен у Огласним новинама Националне службе за запошљавање "Послови", 10.07.2019. године, пријавио се само један кандидат, доцент Бранка Вранешевић, доктор историје уметности, која је поднела сву неопходну документацију. На основу поднете документације, анализе радова и детаљног увида у досадашњи рад кандидата, подносимо следеће

ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ

БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ:

Бранка Вранешевић рођена је у Београду 1978. године. Студије историје уметности уписала је 1998. године на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду. Основне студије завршила је 2004. године одбраном дипломског рада на тему "Култ и иконографија светог Амвросија Миланског у средњовековној уметности".

Наредне, 2005. године, уписала је постдипломске-магистарске студије на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду на смеру Историја европске уметности средњег века. Магистарски рад са темом "Један пример персонификације у сликарству позног средњег века: представе божанске Премудрости у Радослављевом јеванђељу" одбранила је код ментора проф. др Јелене Ердељан 2010. године.

Године 2011. уписала је докторске академске студије историје уметности на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду. Докторску тезу са темом „Слика раја на ранохришћанским подним мозаицима на Балкану: од 4. до 7. века“ одбранила је код ментора проф. др Јелене Ердељан 2014. године. Тиме је стекла звање доктора историје уметности.

КРЕТАЊЕ У СЛУЖБИ:

Доцент др Бранка Вранешевић запослена је на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета у Београду од 2009. године. Од 2009. до 2011. године била је ангажована као сарадник у настави. Иако кандидаткиња у својој приложеној биографији није навела тај податак, напомињемо да је 2013. године реизабрана у звање асистента. У звање доцента др Бранка Вранешевић изабрана је 2015. године.

ПРИМЕДБА: **овде указујемо на непотпуност података о кретању у служби изнетих у Извештају. Наиме, према достостављеним подацима, у Извештају је изостављен податак о реизбору у звање асистента 2013. године. Такође, скрећемо пажњу и на неусклађеност ових података у Извештају са подацима унетим у образац 4Г тј. Сажетак извештаја. У Сажетку извештаја стоји да је кандидат изабран у звање асистента 2010. године док се у Извештају наводи 2011. година. У оба документа изостављен је податак о реизбору у звање асистента 2013. године.**

НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД:

У периоду између 2002. и 2005. године доц. др Бранка Вранешевић била је сарадник TEMPUS пројекта „Understanding the Visual Culture of the Balkans“, реализованог под покровитељством Европске комисије а који је био усмерен на реформу наставе и развој курикулума. Пројекат је остварен у сарадњи Одељења за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду, Универзитета у Бечу, Универзитета у Атини, Универзитета у Јањини и Универзитета у Скопљу, уз учешће проф. др Елке Бакалове, дописног члана Бугарске академије наука као спољног експерта.

ПРИМЕДБА: **У Сажетку извештаја, сарадња кандидата на овом пројекту наводи се под изборним условом 1.3, Руководилац или сарадник на домаћим и међународним научним пројектима (наводи се период од 2001. до 2005. године), као и у рубрици Руковођење или учешће у међународним научним или стручним пројектима и студијама (такође у периоду од 2001. до 2005. године) што није релевантно за период који се у Извештају оцењује, дакле период након избора у звање доцента 2015. године.**

У периоду од 2006. до 2008. године Бранка Вранешевић била је стипендиста Министарства науке и заштите животне средине у Београду.

ПРИМЕДБА: **овај податак изостављен је како из Извештаја, тако и из Сажетка.**

Године 2013. Бранка Вранешевић била је стипендиста World University Service Austria при Аустријској академији наука (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung Abteilung Byzanzforschung) где је обавила део истраживања везаних за израду докторске тезе.

ПРИМЕДБА: **У Сажетку се ова стипендија коју је Бранка Вранешевић користила у трајању од месец дана, наводи у рубрици "Радно ангажовање у настави или комисијама на другим високошколским или научноистраживачким институцијама у земљи или иностранству, или звање гостујућег професора или истраживача". Студентска стипендија World University Service Austria остварена на докторским студијама на основу препорука ментора, проф. др Јелене Ердељан, и проф. др Владе Станковића, обоје са Филозофског факултета у Београду, не подразумева звање**

гостујућег професора или истраживача, утолико пре пошто, будући да у време кад је стипендију користила у Бечу, Бранка Вранешевић није имала звање доктора наука, па тако ни наставничко нити истраживачко звање.

Од 2006. до 2008. године Бранка Вранешевић била је ангажована на пројекту број 147019 Министарства науке и заштите животне средине под називом „Српска и Византијска уметност у позном средњем веку“, а тренутно је ангажована на два пројекта, „Српска средњовековна уметност и њен европски контекст“ (бр. 177036) и „Српска уметност од пропasti царства до пада под турску власт“ у Матици српској, оба финансирана од Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Учествовала је и излагала на више националних и међународних научних скупова. Године 2010. и 2011. учествовала је на међународном научном скупу *Ниши и Византија* (са рефератом, радови објављени у целини). Године 2011. учествовала је на окружлом столу *Античке лампе: типологија, хронологија, орнаментика*, одржаном у Конаку кнегиње Љубице, у организацији Музеја града Београда, а поводом изложбе „*Recte Illuminas – Античке лампе из Музеја града Београда*“ (са рефератом). Исте године учествовала је на међународном научном скупу *Простори памћења. Архитектура-баштина-уметност*, одржаном на Филозофском факултету у Београду (са рефератом, рад објављен у целини). Године 2012. учествовала је на међународном научном скупу *Свети Цар Константин у историјском и креативном памћењу*, одржаном у Нишу (са рефератом, рад објављен у целини). Исте године излагала је рад сачињен у ко-ауторству са проф. др Јеленом Ердељан на међународном научном симпозијуму под називом „*Archaeological Heritage – its Role in Education, Presentation and Popularization of Science*“, одржаном у Виминацијуму у организацији Археолошког института из Београда. Године 2013. учествовала је са рефератом сачињеним у ко-ауторству са доц. др Олгом Шехар на националном научном скупу *Од Романа до Словена. Археолошки налази из Србије и њихов контекст*, одржаном на Филозофском факултету у Београду, као и на Петом међународном скупу *The Black Sea Antiquities „The Danubian Lands between the Black, Aegean and Adriatic Seas (7th century BC-10th century AD)*“. Исте године учествовала је на трећем међународном скупу студената докторских студија на Централноевропском универзитету у Будимпешти под називом „*Tradition and transformation: dissent and consent in the Mediterranean*“ (са рефератом). Године 2014. учествовала је на међународном скупу „*Visual culture of the Balkans: state of research and further directions*“ одржаном на Филозофском факултету у Београду (са рефератом). Исте године учествовала је на деветом међународном научном скупу „*Иконе и иконологија*“ одржаном на Филозофском факултету Свеучилишта у Ријеци са рефератом израђеним у ко-ауторству са проф. др Јеленом Ердељан (рад објављен у целини). Године 2016. доцент др Бранка Вранешевић учествовала је на скупу „*Српска теологија данас*“, који је одржан на Православном богословском факултету Универзитета у Београду (са рефератом, рад објављен у целини). Године 2017. доцент др Бранка Вранешевић учествовала је на међународном научном скупу под називом „*The Art of Ornament. Meanings, Archetypes, Forms and Uses*“ који је одржан у Лисабону (са рефератом, рад објављен у целини). Исте године излагала је на научном скупу „*Српска теологија данас*“ одржаном на Православном богословском факултету у Београду (са рефератом, рад објављен у целини). Године 2018. доцент др Бранка Вранешевић је у сарадњи са доцентом др Олгом Шехар учествовала на научном скупу „*Смедеревски крај и Подунавље кроз историју*“ одржан у Смедереву (са рефератом). Исте године

учествовала је и као ко-аутор са доцентом др Олгом Шпехар изложила рад на међународном скупу „*Limes Congress*“ одржаном у Београду и Виминацијуму (са рефератом).

ПРИМЕДБА: Свакако најозбиљнија примедба на овај сегмент Извештаја јесте несавесно и неодговорно представљање података чему је допринела и чињеница да формално није сачињен тако да се јасно издвајају и препознају рубрике "Научни радови пре избора у звање доцента" односно "Научни радови после избора у звање доцента", нити се њихов садржај организовано образлаже. Уместо ове форме искоришћен је неодређени назив одељка "Резултати научног и истраживачког рада". Под њим се из неразумљивих разлога најпре говори о необјављеној докторској дисертацији из 2014, следи опис и коментар књиге кандидата из 2019, а потом радови по редоследу објављивани 2015, 2013 (3 рада), 2012, 2011, 2019, 2018, 2017, рад у коауторству с Ј. Ердељан без године (стр. 14 реферата), 2016 (2 рада), 2015. У наредном одељку овог Издајеног мишљења радови се стога наводе према редоследу објављивања, пре избора у звање доцента и после избора у звање доцента.

Научни радови пре избора у звање доцента (2011-2015):

У периоду пре избора у звање доцента, уз одбрањену докторску дисертацију, др Бранка Вранешевић објавила је шест научних радова.

Рад под насловом „*The iconography of light. A possible interpretation of the decoration of the three nozzle lamp from Viminacium*“ објављен у часопису *Zografi* 38 (2015), 23-29, а рад под насловом „*A possible Interpretation of the Programme and Iconography of Floor Mosaics in the Basilica with Transept in Caričin Grad*“ у часопису *Porphyra* 20 (2013), 17-27. Рад „Пропаганда и идеологија цара Константина Великог на примеру Константиновог стуба у Цариграду“ објављен у зборнику *Иконостаске студије 6. Свети Цар Константин у историјском и креативном памћењу* (ур. И. Чаировић), Београд 2013, 103-120. Рад под насловом „Црква као просторна артикулација божанске Премудрости“, објављен у зборнику *Међународни научни симпозијум „Простори памћења: архитектура-баштина-уметност“*. Том 2 - Архитектура (ур. Д. Булатовић, М. Попадић), Београд 2011, 26-39. Два рада објављена су у зборницима радова са међународног научног скупа „*Ниши и Византија*“: „Муза-божанска Премудрост: један антички мотив и његова трансформација у хришћанском контексту“, *Ниши и Византија X*, (ур. Миша Ракоција), Ниш 2012, 415-427, као и „Пример персонификације божанске Премудрости у Радослављевом јеванђељу“, *Ниши и Византија IX*, (ур. Миша Ракоција), Ниш 2011, 377-388.

Научни радови после избора у звање доцента (2015-2019):

У периоду након што је изабрана за доцента, др Бранка Вранешевић објавила је следеће радове у националној и међународној периодици, као и у тематским зборницима и зборницима са научних скupova:

„*The meaning and function of knots on early christian floor mosaics in the Balkans*“, који је објављен у зборнику радова *The Art of Ornament. Senses, archetypes, shapes and functions* (2019); „*Conflict and Coexistence, Continuity and Change: Visual Culture on the Central Balkans during the Settlement of the Slavs*“,

у ко-ауторству са доц. др Олгом Шехар, објављен у електронском часопису *Porphyra* (2018); „*Aniconism on Early Christian Floor Mosaics in the Mediterranean*“, објављеном у зборнику *Migrations in Visual Art*, 2018; „*Rethinking decoration: ornaments on early christian floor mosaics*“ (2017); „*Eikon and Magic. Solomon's Knot on the Floor Mosaics in Herakleia Lynkestis*“, у ко-ауторству са проф. др Јеленом Ердељан; „*Constructing the image of Paradise on Floor Mosaics of the Triconchal Church in Caričin Grad*“ (2016); „*Мермерна оплата и њене сликане имитације. Боја и светлост у рановизантијској уметности централног Балкана*“ др Бранка Вранешвић је објавила у сарадњи са др Олгом Шпехар 2016. године; „*The Transmission of Ornaments in the Mediterranean World: An Example of Aniconic Motifs on Early Christian Floor Mosaics*“ др Бранка Вранешвић је објавила 2015. године.

Мишљење о радовима објављеним након избора у звање доцента:

ПРИМЕДБА 1: У Сажетку се погрешно наводе категорије радова „*Constructing the image of Paradise on Floor Mosaics of the Triconchal Church in Caričin Grad*“, Зборник Матице српске за ликовне уметности 44, Матица српска, Нови Сад, 2016, 13-24 и „*Eikon and Magic. Solomon's Knot on the Floor Mosaics in Herakleia Lynkestis*“, IKON. Journal of Iconographic Studies, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, no. 9, 2016, 99-108. У оба случаја категоризација је подигнута на ниво M24 иако ове публикације носе категоризацију M51 (ЗМСЛУ се са M24 може категорисати тек од броја за 2018.г.), док IKON припада категорији SCIMAGO Q4/M51.

ПРИМЕДБА 2: Радови које је након избора у звање доцента објавила др Бранка Вранешвић поглавито су изведени из текста докторске дисертације. Тематски су у већини случајева везани за један од типова мотива који се јавља на ранохришћанским подним мозаицима (аниконични мотиви) које је кандидаткиња проучавала током истраживања везаних за израду докторске дисертације. У два рада обрађује се један исти мотив - мотив чвора или тзв. Соломоновог печата. Ови радови већим делом не представљају резултат нових истраживања обављених након одбране докторске дисертације већ понављање и обраду у тексту дисертације изнетих мишљења и резултата истраживања. Судећи на основу радова које је кандидаткиња објавила након избора у звање доцента, спектар и опсег њеног научног интересовања и активног истраживачког рада на проширујању и продубљивању научних сазнања веома је сужен. Ову констатацију, која се лако може проверити већ увидом у наслове наведених радова, треба имати у виду будући да је кандидаткиња доцент на Одељењу за историју уметности на предметима који покривају период од антике до позног средњег века у Византији и западној Европи, као и сарадник на пројектима „Српска средњовековна уметност и њен европски контекст“ (бр. 177036) и „Српска уметност од пропasti царства до пада под турску власт“ у Матици српској.

Мишљење о књизи објављеној 2019. године:

Године 2019. у издању Института за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду објављена је књига доц. др Бранке Вранешвић „*Изборно јеванђеље великог војводе Николе Стањевића*“. Рецензенти овог издања су др Миодраг Марковић, редовни професор Одељења за историју уметности Филозофског факултета и дописни члан Српске академије наука и уметности, др Зоран

Ранковић, редовни професор Православног богословског факултета Универзитета у Београду, др Зоран Ракић, ванредни професор Одељења за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду и доцент др. Михаило Поповић са Аустријске академије наука.

Поред *Предговора*, књига садржи седам поглавља, сажетак на енглеском језику, списак срађеница и регистар. Текст *Предговора* почиње на 13. страни, закључна разматрања се завршавају на 137. страни а у исти опсег пагинације укључене су и илустрације – укупно 36 од којих 22 целостраничне. **Текст књиге „Изборно јеванђеље великог војводе Николе Стањевића“ има више методолошких, методичких, структурних и садржинских недостатака због којих, упркос самој теми која је веома значајна и до сад недовољно обрађена у српској историографији, не представља очекивани допринос научном истраживању српских средњовековних илуминираних рукописа и ширем спектру повезаних питања која се суштински тичу рецепције византијских модела у земљама византијског културног круга у позном средњем веку. Додатни проблем у приступу овој теми, и исходу који се чита у наведеној књизи, представља недовољна спремност за текстолошку и палеографску анализу средњовековних рукописа чemu су посвећена два од укупно четири потпоглавља. Већ увидом у садржај може се констатовати да је у књизи само једно поглавље (стр 71-132) формално посвећено теми тј. предмету који стоји у наслову, изборном јеванђељу великог војводе Николе Стањевића.**

У тексту се на више места уочавају озбиљне материјалне грешке, као и искази који својом конфузношћу суштински утичу на његово разумевање. Недовољно тачни, нејасни и двосмислени искази, непосредно се одражавају како на научну заснованост и поузданост садржине текста, тако и на његово разумевање на основном нивоу.

Као први пример наводимо случај са самог почетка књиге, који осликава тип проблема са којим се аутор суочава, а који се испољава на више наредних места. Овај пример, једнако као и други, резултат је несналажења у историјским чињеницама, и немогућности савладавања основних идеја и релација које дефинишу средњовековни свет, па тако и оно окружење које представља уже поље у оквиру којег се аутор креће. Садржај текста књиге настало је изван сумње махом аутоматски, линеарно, из историографије преузимајући исказе и ставове и износећи их конфузно, без разумевања (или, пак, уз потпуно погрешно разумевање) и промишљања, без критичког и ауторског, самосталног истраживачког осврта, дубљег проучавања, текстуалне разраде и властитог става. **Све што следи добија посебну тежину чињеницом да је књигу о којој је реч објавио Филозофски факултет у Београду, односно Институт за историју уметности.**

ПРИМЕР 1: У Уводу, на страни 18, напомена 3, стоји: „Том приликом је српска држава стекла независност, која је знатно ојачана развојем култова локалних светитеља, попут култа Светог Саве (1175-1235), рођеног брата Стефана Првовенчаног и **првог аутокефалног архиепископа Србије** и српске цркве. У исто време **он постаје и заштитник светородне династије Немањића и српске државе...**“ након чега следе библиографске јединице. Та „прилика“ је у самом тексту на стр. 18, уз који стоји ова напомена, нејасно дефинисана на следећи начин: „Са ширењем хришћанства и кроз ауторитет светородне династије Немањића и са континуираним јачањем утицаја из правца Цариграда и Солуна, посебно од периода владавине краља Милутина, Срби су постали део византијског културног круга“.

ПРИМЕДБА: Истраживачима историје и уметности средњовековне Србије, односно ма којег домена њеног живота и трајања, непотребно је наводити да титула Светог Саве коју аuthor наводи у напомени 3 на страни 18 никад, чак ни ако прихватимо најколоквијалније изражавање, што би само по себи било недопустиво у озбиљном научно-истраживачком штиву, није била нити је могла бити као у горе наведеном исказу. Уз наведено, једнако је немогуће да се у било каквом наративу о српским заштитницима светородне династије Немањића, првенство даје Светом Сави а не претходно или макар истовремено, и његовом оцу и првом српском светитељу Стефану Немањи-Светом Симеону, који се једноставно не спомиње. Такође, свети заштитници династије Немањића, а нарочито њених најстаријих чланова, од Светог Симеона Немање као "живог" родоначелника, били су универзални светитељи: Свети Никола, Свети Ђорђе, Свети Стефан, а, изнад свих, сама Богородица. Коначно, однос садржаја главног текста и напомене не стоји у разумљиво логичкој и историјској повезаности.

ПРИМЕР 2: На истој, 18. страни, наведено је да је „од времена Светог Саве у потпуности био прихваћен систем богослужења Васељенске патријаршије, што је као последицу имало и настанак великог броја рукописних књига...“

ПРИМЕДБА: Потпуно је нејасно шта треба подразумевати као "систем богослужења Васељенске патријаршије", али је добро познато да је српска литургијска пракса у време Светог Саве и настанка Карејског и Студеничког типика била заснована на цариградском Евергетидском типику, те да се већ у то време уочавају елементи палестинске литургијске праксе, односно појединости преузимање из тзв. Јерусалимског типика. О томе на овом месту нема речи.

ПРИМЕР 3: На страни 72, напомена 4, износи се тврђња да се старословенски рукописи апракоса настали у XI веку ослањају на Мстислављево јеванђеље.

ПРИМЕДБА: Овде је изречена не само историјски и чињенично, већ и логички немогућа тврђња, будући да се *Мстислављево јеванђеље* датује у XII век. Самим тим, није могуће да нешто што је настало у XI веку по било којој основи произилази из нечега што ће тек настати, у овом случају у наредном, XII столећу.

ПРИМЕР 4: На истој, 72. страни, напомена 5, говори се о месецослову који се у изборном јеванђељу и апостолу „укршта“ са зачелима.

ПРИМЕДБА: Ова тврђња је нетачна и показује непознавање терминологије и структуре богослужбених књига.

ПРИМЕР 5: На страни 76 говори се о немогућности да се процени „какав је у периоду класичног старословенског раздобља био однос учсталости сачуваних јеванђеоских родова који се деле на изборна јеванђеља (пуног и скраћеног типа) и четворојеванђеља.“

ПРИМЕДБА: Наведени исказ је проблематичан по више основа и указује на непознавање одреднице и хронолошких оквира старословенског раздобља у књижевности, као и непознавање канона старословенских рукописа. Наиме, пре XII века нема четворојеванђеља, тако да се пре овог

времена не може говорити о односу изборних јеванђеља и четворојеванђеља, а поготово не о било каквој релацији у „класичном старословенском раздобљу“.

ПРИМЕР 6: На страни 79, напомена 36, наводи се тврђа да су **апракоси настали у Русији крајем XI века** пренети у српску цркву у **XII веку**.

ПРИМЕДБА: Тврђа је материјално нетачна. *Маријинско јеванђеље*, апракос из **XI века**, рукопис је који већ указује на елементе у прилог постепене појаве српскословенске редакције старословенског језика.

ПРИМЕР 7: На страни 112, напомена 135, стоји „...да је Четворојеванђеље патријарха Саве по богатој илуминацији блиско Четворојеванђељу серског митрополита Јакова..., Изборном јеванђељу Николе Стјењића и Четворојеванђељу из Хиландара...Сви наведени рукописи украшени су богатом биљном орнаментиком и без фигуралиних представа јеванђелиста.“

ПРИМЕДБА: На страницама 122 и 123, означене као слике 32 и 33, аутор, међутим, даје репродукције у колору, са представама јеванђелиста Марка и Луке из *Четворојеванђеља патријарха Саве из Хиландара*, сигниране као: Сл. 32. Јеванђелист Марко, Четворојеванђеље патријарха Саве, манастир Хиландар, бр. 13, л. 98 и Сл. 33. Јеванђелист Лука, Четворојеванђеље патријарха Саве, манастир Хиландар, бр. 13, л. 155. Читалац остаје у потпуној недоумици пред овим флагрантним несагласјем писаног текста и илустрације.

ПРИМЕР 8: На страни 113, напомена 142, стоји да је игуман манастира Светих арханђела код Призрена, Јаков, потоњи митрополит серски „...не само надгледао радове, већ је и довео уметнике из Дечана и других места Приморја...“.

ПРИМЕДБА: Из сроченог исказа следило би да су Дечани једно од места на Приморју. Треба ли овом приликом уопште наводити шта су Дечани и где је област у којој се Дечани налазе? Читалац се на овом месту среће са недопустивом мером конфузије која произлази из оваквог начина "сажимања" чињеница.

ПРИМЕР 9: На страни 133. налази се следећи исказ: „Ктиторска делатност световних и црквених суверена свакако је проистекла из религиозних потреба и потреба јавног представљања и оличена је у бројним задужбинарским подухватима, богато украшеним и опремљеним кодексима, иконама, реликвијарима, литургијским сасудима, који су настајали у складу са богатством, укусом, статусом и духовним развојем особе.“

ПРИМЕДБА: У напомени 2, која прати овај исказ, стоји недвосмислено негативан вредносни суд о патронима из Антиохије из VI века, „...који су своје богатство трошили на виле и приватна купатила...“, док „...у Палестини ће у исто време ктитори улагати у обезбеђивање места у рајском врту, те ће мањом подизати и опремати цркве.“ Најпре, с аспекта елементарних начела методологије историјских наука, у овако сроченом и повезаном исказу потпуно је несхватаљив повод који аутора наводи да личности и прилике из позносредњовековног периода на овај начин доводи у тобожњу компарацију са осам столећа старијим раздобљем и сасвим различитим религијско-културним поднебљем. Проблем се додатно увећава констатацијом да је наведени

исказ нетачан и на примарном нивоу: наиме, приватна купатила постојала су у раздобљу у којем је живео велики војвода Никола Стјењевић. Анализом извора показано је да она свакако нису имала размере античких/касноантичких терми, али су постројења мањих димензија али са суштински истоветном архитектонском структуром и наменом, било у оквирима болница односно оновремених "бањских лечилишта", било унутар комплекса властеоских обитавалишта, грађена у средњем и позном византијском раздобљу како у Цариграду тако и ван престонице. О томе се подаци могу наћи у радовима водећих истраживача обе епохе какви су R.G. Ousterhout, *Water and Healing in Constantinople: Reading the Architectural Remains*, in: Life is Short, Art Long: the Art of Healing on Byzantium (B.Pitarakis ed.), Istanbul 2015, 65-77, посебно 76-77, а још непосредније за ово раздобље и питање F.Yegül, *Baths of Constantinople: An Urban Symbol in a Changing World*, in: Archaeology and History in Roman, Medieval and Post-Medieval Greece (W.L. Carragher et al. eds.), Routledge 2016, 169-196, посебно 185 и даље. Поређење "духовног развоја особе" VI и XIV века према критеријумима материјалног богатства и културе хигијене тела, која је у обе епохе имала и изразито симболичку конотацију, вишеструко је неутемељен и беспотребан подухват, који се, у коначном исходу, окреће против свог аутора, тим пре што би јој требала бити позната мера оскудности података о урбаним структурама и властеоским обитавалиштима средњовековне Србије: као градска насеља и/или места владарских резиденција, оновремени Ниш, Призрен, Скопље или Ново Брдо практично су потпуно непознати, но упркос томе анализом извора одавно је наговештена могућност да су дворови српских "световних суверена" могли имати и развијеније садржаје од оних чији су последњи остаци данас доступни, чему је посвећен текст С. М. Ђирковић, *Владарски двори око језера на Косову*, ЗМСЛУ 20 (1984), 67-83. Додајмо и то да имајући у виду многоструке значењске димензије и видове практичне репрезентације било којег средњовековног хришћанског владара као својеврсног предводника свог народа на путу ка колективном спасењу, о чему у домаћој средини прворазредну историјскоуметничку литературу представља докторска дисертација проф. др Драгана Војводића *Идејне основе српске владарске слике у средњем веку*, одбрањена 2006. и наведена у списку литературе у овој књизи, као додатно смишено спорна може се истаћи и сама сложеница "световни суверен". С друге стране, синтагма "црквени суверени" према нашим знањима непозната је историографији, и није јасно на кога се односи. Коначно, уз наведена опажања везана за Антиохију цитиран је рад Ентонија Катлера, врсног стручњака за позноантичко и рановизантијско раздобље. Његове су речи, међутим, дословно и невешто преузете и неадекватно преведене, те тако стварају утисак потпуне неутемељености ауторовог исказа, дајући оправдање констатацијама изнетим на почетку излагања о књизи.

Уз наведене и бројне друге материјалне грешке, као и непрецизно изражавање аутора, у различитим видовима и **неадекватан научни апарат** такође доводи у питање научну заснованост исказа који су се нашли у овој књизи. Добар број исказа остао је потпуно без напомена, тако да се не може знати на основу којих историјских извора или историографских остварења аутор доноси своје судове, или пак на чему почивају оквири за њихово разумевање. Тако се за пример може узети напомена 112 на страни 49. У њој се спомињу портрети српских владара из Ариља и Леснова. Супротно уобичајеној пракси научноистраживачког писања, уз наведе нема чак ни основних библиографских јединица, књига чији су у овом случају аутори Д. Војводић, *Зидно сликарство*

цркве Светог Ахилија у Ариљу, Београд 2005, односно С. Габелић, *Манастир Лесново. Историја и сликарство*, Београд 1998. Ове се књиге не налазе ни у списку литературе. Истоветан је случај са сразмерно опширним коментарима изложеним у напоменама 133 на страни 111, или 164 на страни 118.

Такође, у постојећим напоменама често недостају праве, одговарајуће историографске јединице. То се као посебно упадљиво испољава у случајевима кад је литература извесно била доступна аутору, будући да је произишла из пера домаћих истраживача или је штампана у већ деценијама репрезентативним научним гласилима у Србији. Тако је, као пример, у напомени 142 уз текст на страни 113 литература наведена, али јој недостаје за одговарајућу проблематику, у овом је случају реч о клесаном програму Душановог маузолеја код Призрена, суштински важан рад Д. Поповић, *Представа владара над "царским вратима" цркве Св. Арханђела код Призрена, Саопштења XXVI (1994), 25-36*. Говорећи у целини, у читавом тексту књиге приметан је недостатак ослањања на несумњиво релевантне библиографске јединице српских истраживача византијске и српске историје и уметности, старословенске и српске средњовековне књижевности и књижне илуминације. Тако недостају радови Јасмине Грковић Мејџор, Гордане Јовановић, Владе Станковића, Гордане Бабић. Посебно је упадљив пропуст аутора да макар на основном нивоу консултује и наведе рад Г. Бабић, *Тератолошки украси у грчким рукописима IX и X века*, ГЛАС ССCLXXII Српске академије наука и уметности. Одељење историјских наука, књ. 8, Београд 1993, 139-169. Такође, нивоу концептуалних односно крупних методолошких пропуста припада и изостајање односно неконсултовање и ненавођење једне од темељних студија Курта Вајцмана, једног од пионира истраживања књижне илуминације у средњовековној уметности: K. Weitzmann, *Illustrations in Roll and Codex. A Study of the Origin and Method of Text Illustration*, Princeton University Press 1947. Такође, треба напоменути и потпуни изостанак консултовања и цитирања текстова и књига посебно значајног истраживача византијске илуминиране књиге данас, професора емеритуса Џона Лоудена са Courtauld Institute of Art, као и радова Елене Бек, професора Де Пол Универзитета (DePaul University) из Чикага. Коначно, тамо где је наведена, литература је често застарела и неадекватна.

Стога уз исказ попут онога да „Комплексни друштвено-политички и културни односи које ће Византијско царство имати са другим хришћанским и нехришћанским народима, попут Срба, Бугара, Руса, Монгола, Франака, Османлија и других, учиниће европски свет живописнијим, поготово са аспекта уметничког стваралаштва“, уз обиље нових радова у домаћој и светској историографији који се тичу питања значења и валидности самог термина "византијски комонвелт", не може стајати искључиво наслов Д. Оболенског, *Византијски комонвелт*, Београд 1996, како је то учињено на странама 17-18, напомена 2. Уз наведено, иако је овај исказ прворазредна илustrација недопустиво слободног изражавања којем мањка било какво стварно значење, размишљања о средњовековном свету као "живописнијем...са аспекта уметничког стваралаштва", као и све друге сличне исказе препуштамо пажњи читалаца.

СТРУЧНИ РАД:

У периоду након избора у звање доцента др Бранка Вранешевић је постала члан уређивачког одбора часописа АРТУМ, Одељења за историју уметности (2016-).

ПЕДАГОШКИ РАД:

Од избора у звање доцента др Бранка Вранешевић је ангажована на предметима наследећим обавезним предметима на основним студијама на Одељењу за историју уметности на којима др Јелена Ердељан предаје као професор: *Уметност античке Грчке*, *Античка уметност*, *Ранохришћанска и рановизантијска уметност*, *Уметност раног средњег века у Византији и западној Европи*, *Уметност зрelog средњег века у Византији и западној Европи*, *Уметност позног средњег века у Византији и западној Европи* и *Општа историја уметности средњег века*. Такође, ангажована је на изборним предметима: *Од Августа до Јустинијана. Процес христијанизације и уметност на територији Римског царства*, *Уметност и визуелна култура медитеранског света* и *Уметност и култови античког света*. На мастер студијама ангажована је на предметима *Методологија историје уметности средњег века* и *Уметност средњег века I*.

На обавезним предметима на основним студијама у раду кандидата испољен је недостатак одговорности у испуњавању обавеза везаних за несметано одвијање наставе и испита. Произвољно понашање везано за обавезе у настави и на испитима из предмета на којима је ангажована у периоду након избора у звање доцента илуструје приватно путовање кандидата у Аустралију током трајања испитног рока на крају зимског семестра школске 2018/19. године. Без консултација са предметним наставником, проф. др Јеленом Ердељан, без писмене молбе и одобрења Одељења и Наставно научног већа или Управе Филозофског факултета, доц. др Бранка Вранешевић је од 21.12.2018. до 18.1.2019. године боравила у посети својој сестри у Аустралији, о чему је професора на предметима на којима је ангажована као доцент, др Јелену Ердељан, електронском поштом обавестила пошто је све припреме за путовање обавила, четири дана пред пут, 17.12.2018. Ово самоиницијативно и ни по једном писаном документу од било кога одобрено путовање током трајања школске године, уследило је као други случај - први се догодио када је кандидат, поново без икаквог званичног обавештења и одобрења, у септембру 2016. године отпутовала у Париз, на дан кад је требало да излаже свој рад на међународној конференцији *Migrations in Visual Culture* која је била организована на Филозофском факултету у Београду од 8. до 10. септембра 2016. године. Разлог који је кандидат у случајном приватном разговору, обављеном у поподневним сатима 7. септембра 2016. године, са организатором конференције, проф. др Јеленом Ердељан, навела, била је њена хитна потреба настала услед, како је саопштено, разговора везаног за посао у *Лувр Абу Дабију*.

Уз то, кандидат је у својој биографији, а писац Извештаја и Сажетка и у та два документа, навео нетачан податак да је доц. др Бранка Вранешевић ментор једне докторске тезе чија је израда у току. Студент Тамара Миладиновић, која је одбранила мастер рад код ментора доц. др Бранке Вранешевић и уписала докторске студије на Филозофском факултету 2017. године, према званичној факултетској евиденцији, од школске 2019/20 није више студент Филозофског факултета у Београду. Током завршене две године докторских студија студент Тамара

Миладиновић није пријавила па тако ни одбранила тему докторске дисертације. Будући да тема није пријављена, одбрањена ни усвојена од стране Комисије за докторске студије Филозофског факултета, Наставно-научног већа истог факултета и надлежног тела Универзитета у Београду, не постоје ни правне ни фактичке основе да се доц. др Бранка Вранешевић сматра ментором једне докторске дисертације чија је израда у току.

УЧЕШЋЕ У РАДУ ОДЕЉЕНСКИХ И ФАКУЛТЕТСКИХ ТЕЛА:

Од 2015. године доцент др Бранка Вранешевић потпредседник је Финансијске комисије Филозофског факултета, координатор је Еразмус + размене, ЕСПБ бодова, и члан је комисије за састављање теста опште информисаности пријемног испита на Одељењу за историју уметности.

ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ:

Иако је кандидат доставио податке о прописаном броју радова по различитим категоријама, а имајући у виду све напред изложено и образложено у претходном тексту, слободни смо да искажемо мишљење да доцент др Бранка Вранешевић **не испуњава услове да буде предложена за избор у звање ванредног професора** за ужу научну област Историја ликовних уметности и архитектуре на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета у Београду.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

др Јелена Ердељан, редовни професор
Универзитет у Београду, Филозофски факултет

Београд, 28.10.2019.
др Иван Стевовић, редовни професор
Универзитета у Београду, Филозофски факултет